

μεγάλους τόμους τὸ κολλοσειαῖον αὐτοῦ σύγγραμμα, *Περιηγήσεις εἰς τὰς περὶ τὸν Ἰσημερινὸν χώρας τοῦ νέου κόσμου ὑπὸ τῶν ΚΚ. Οὐμβόλδου καὶ Aimé Bonplan*, ἐν ἑκ τῶν ὠραιότερων μνημείων τῆς ἐπιστήμης κατὰ τοὺς νεωτέρους χρόνους. Τὸ μέγα αὐτὸ σύγγραμμα, οὗ μέρος μὲν συνεγράφη λατινιστὶ, μέρος δὲ γαλλιστὶ, διαιρεῖται εἰς ἑξ ἑξ μέρη, πραγματευόμενα ὑπὸ πᾶσαν ἐποψιν τὰς ἐπισκεφθεῖσας χώρας καὶ περιέχει πληθὺν σχεδίων καὶ εἰκόνων πολυτίμων, τὰ ὅποια τὸ καθιστῶσι δυσ-ἀπόκτητον.

Τέλος, κατὰ τὸ 1827, ὁ Οὐμβόλδος ἐνέδωκεν εἰς τὰς συνεχεῖς προτροπὰς τοῦ φιλομούσου ἡγεμόνου του, καὶ ἀποχωρισθεὶς μετὰ λύπης τοῦ Κυβέρου, τοῦ Ἀραγῶ, τοῦ Γαιϊλουσάκ, μετέβη εἰς τὸ Βερολῖνον ὅπου τὸν χειμῶνα ἐκεῖνον ἐδίδαξε τὴν περιφημον σειρὰν τῶν μαθημάτων του περὶ τοῦ *Κόσμου*. Ἀλλὰ ταχέως ἤρχισε πάλιν νὰ διψᾷ νέας ὁδοιπορίας καὶ τὸ ἐπόμενον ἔτος ἐπεχείρησε τὸ δεύτερον μέγα ἐπιστημονικὸν ταξιδεῖόν του εἰς τὰς ἀνατολικὰς ἐπαρχίας τῆς Ῥωσσίας καὶ τῆς κεντρικῆς Ἀσίας, τῇ γενναίᾳ συνδρομῇ τοῦ αὐτοκράτορος Νικολάου καὶ τῇ συνεργείᾳ δύο σοφῶν, τοῦ Γουσταύου Ρόζ καὶ τοῦ Ἑρεμβέργ. Πεδιάδας καὶ ὄρη, λιμένας καὶ ἡφαίστεια, στέππας καὶ παράλια, μεταλλεῖα, ρεύματα ὕδατος, φυσικὰ φαινόμενα, προϊόντα ἐκάστου τόπου, πάντα ἐξήτασε μετὰ λεπτομεροῦς ἐπιμελείας καὶ συνέλεξε συλλογὰς, αἱ ὅποια ἐπλούτισαν τὰ διάφορα μουσεῖα τῆς Εὐρώπης. Καρπὸς τῆς περιηγήσεως ταύτης, ἥτις συνέτεινε πρὸ πάντων εἰς τὴν ἀνακάλυψιν τῶν νόμων τοῦ ζωικοῦ μαγνητισμοῦ, ὑπῆρξε τὸ σύγγραμμά του τὸ ἐπιγραφόμενον: *Κεντρικὴ Ἀσία*. Ἐκτοτε ὁ Οὐμβόλδος ἐξήσεν ἥσυχος ὅτε μὲν εἰς Παρισίους, ὅτε δὲ εἰς Βερολῖνον, ὅπου ὁ βασιλεὺς ἐτίμα αὐτὸν διὰ τῆς φιλίας του καὶ τῷ ἐνεπιστεύθη ἐπανειλημμένως διαφόρους σπουδαίας ἀποστολάς. Καίτοι ὑπέργηρος πλέον, ἐξηκολούθει σπουδάζων καὶ ἐξεδίδε καθ' ἐκάστην νέας ἐπιστημονικὰς πραγματείας, ὧν δύσκολον εἶναι νὰ ἀναφέρῃ τις καὶ τὰ ὀνόματα μόνον· ἀλλ' ἐνόει ὅτι τὰ διεσπαρμένα ταῦτα ἔργα δὲν εἶχον μετὰ τῶν τὴν ἀπαιτουμένην ἐνάτητα, καὶ ἀπεφάσισε νὰ δαψιλεύσῃ εἰς ἓν ἀντικείμενον εὐρὺ, ὅλους τοὺς θησαυροὺς τῶν ὑπερανθρώπων σπουδῶν του. Τῆς σκέψεως ταύτης προϊόν ὑπῆρξεν ὁ *Κόσμος*, δοκίμιον φυσικῆς περιγραφῆς τοῦ κόσμου, ἐν ἑκ τῶν μεγαλητέρων ἔργων τοῦ αἰῶνος· ἀληθὲς πανόγραμμα τοῦ κόσμου, ὡς ἐπωνομάσθη, ἀπεικόνισις μεγαλοπρεπῆς τῆς φύσεως ὁλοκλήρου, μὲ τὴν διπλὴν

αὐτῆς ἀντανάκλασιν εἰς τὸν φυσικὸν καὶ τὸν ἠθικὸν ὀργανισμόν τοῦ ἀνθρώπου, τὸ σύγγραμμα τοῦτο, ἀνεβίβασεν εἰς τὸ ἄκρον ἄκρον τῆς δόξης τὸν Οὐμβόλδον, καὶ ἐδικαίωσε πληρέστατα τὸν τίτλον τοῦ « Παγκοσμίου ἀναμορφωτοῦ τῶν ἐπιστημῶν », ὃν πρὸ πολλοῦ ἡ κοινὴ γνώμη τῷ εἶχεν ἀποδώσει.

Ἐργάτης ἀκάματος ὁ Οὐμβόλδος, εὐτύχησε νὰ λάβῃ ζῶν τὴν ἀμοιβὴν τῶν ἔργων του· οἱ βασιλεῖς ὅλων σχεδὸν τῶν εὐρωπαϊκῶν κρατῶν τῷ ἀπένειμαν εὐμενῆ δείγματα ὑπολήψεως, καὶ ὅλαι αἰάκαδημαίαι ἐθεώρησαν τιμὴν των νὰ τὸν κατατάξωσι μετὰ τῶν μελῶν των. ἤξευρε συγχρόνως νὰ ἐφελκύῃ τὸν θαυμασμόν διὰ τῶν ἔργων καὶ τῆς παιδείας του, καὶ τὴν ἀγάπην διὰ τῆς ἀγαθότητος καὶ τῆς εὐφύας. Τὰ τελευταῖα ἔτη τοῦ βίου τοῦ Οὐμβόλδου, καίτοι συσκοτισθέντα ὑπὸ τῶν ἀθλιότητων τοῦ γήρατος, δὲν ἐξησθένησαν τὴν ἀκατάβλητον φύσιν του· καὶ πάσχων ἐτι ἡσχολεῖτο ἀνεκδότως, καὶ ἐκπνέων ὑπηγόρευε σελίδας πλήρεις πολυμαθείας. Ὁ θάνατός του ἔφερε γενικὸν πένθος· ἑξοχα δείγματα σεβασμοῦ ἀπεδόθησαν εἰς τὴν μνήμην του, καὶ ὁ αὐτοκράτωρ τῶν Γάλλων διέταξε διὰ διατάγματος περιφήμου νὰ ἀνεγερθῇ ὁ ἀνδριὰς τοῦ Οὐμβόλδου εἰς τὰ ἀνάκτορα τῶν Βερσαλλιών.

B.

ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΑ.

ΔΙΑΛΟΓΟΣ ΠΕΡΙ ΕΠΙΡΡΟΗΣ ΤΗΣ ΜΟΥΣΙΚΗΣ.

(Μετάφρασις I. Ε. Γαρροπούλου.)

(Συνέχεια καὶ τέλος.)

Παραδέχομαι λοιπὸν εὐχαρίστως, ὅτι παρὰ τοῖς ἀνθρώποις τῆς κράσεως ταύτης, τῆς λίαν γήινου, ἡ μουσικὴ δύναται νὰ λυσιτελέσῃ, ἐξεγείρουσα ἐκ τοῦ προχείρου αἰσθήματα εὐγενέστερα, καὶ τὸν πόθον ὑπάρξεως ἄλλης ἠθικῆς. Οἱ ἄνθρωποι οὗτοι, τῶν ὁποίων τὸ αἷμα, κατάπλεων ἐξ ὕγρου, ὥθει πρὸς τὸν θορυβώδη γέλωτα καὶ τὴν χυδαίαν φαιδρότητα, θὰ αἰσθανθοῦν, ἐξεστηκότες διὰ τῆς μουσικῆς, δακρύδρεκτα τὰ βλέφαρά των. Διὰ τοὺς ἀνθρώπους τῆς αἱματώδους κράσεως εἶναι κυρίως καλὸν τὸ *flexibile nescio quid*.. *μὴ εἰδέναι καλεῖν*.. Ἀλλὰ καὶ ἡ κράσις αὕτη ἐξέλιπε σχεδὸν ὅλοσχερῶς. Ὁποῖου τινὸς δέονται τὰ νεῦρα τῆς καθ' ἡμᾶς ἐποχῆς, τὰ ὅποια πάλλουσιν ὡς λῦραι διὰ τῆς ἐλαχίστης πνοῆς, διὰ νὰ συγκινηθῶσι, νὰ ἐξιλεωθῶσι καὶ νὰ ἐκλεπτυνθοῦν; Εἶναι ἤδη ἄγαν ἐπιρρεπῆ

πρὸς τὰ δάκρυα, τὴν ὀργὴν καὶ τὴν μελαγχολίαν φρονεῖς ὅτι ἡ μουσικὴ εἶναι φάρμακον ἱαματικὸν διὰ τὰ δεινὰ ὅσα πάσχουσι; Μόνον ψυχολόγος τῆς ὁμοιοπαθητικῆς μεθόδου δύναται νὰ ὑποστηρίξη τοιαύτην γνώμην. Ὄχι, δὲν ζητοῦσι φάρμακον ἐν τῇ μουσικῇ, ἀλλ' ἡδυπάθειαν θωπεύουσιν τὰ ἐξησθησμένα νεῦρά των, τὰ προδιατεθειμένα διὰ τῆς νόσου νὰ αἰσθανθῶσι καλεῖτερον τὰς γλυκύτητας αὐτῆς. Καὶ πιστεύεις ὅτι ἡ πρὸς τὴν μουσικὴν ἐφεις εἶναι χαρακτήρ ἠθικῆς προαγωγῆς; ἰδὲ μᾶλλον ὅτι τοῦτο εἶναι σημεῖον γενικῆς παραλυσίας τῶν χαρακτήρων, καὶ καταπτώσεως τοῦ ἀρρηνικοῦ ὀργασμοῦ. Κρείττονα ἔχοντες τὴν διάπλασιν, καὶ τὴν ἠθικὴν ὑγείαν στερρώτερον τεμελιωμένην, οἱ σύγχρονοι ἡμῶν δύνανται ν' ἀντιστῶσι μακρότερον κατὰ τῆς διαβολικῆς αὐτῆς τέχνης, καὶ νὰ νοήσωσι δυσχερέστερον τὴν γοητείαν τῆς. Τὰ πορώδη ἀγγεῖα ἀπορρόφῶσι τὰ ὑγρά διὰ μείζονος ἀπληστίας, καὶ τὰ νοσαλέα καὶ νωθὰ σώματα εἶναι μᾶλλον τρωτὰ ὑπὸ τῆς ἡδονῆς· οὕτω καὶ αἱ ψυχαί, ὅταν ὤσιν ἐκλελυμέναι, προσβάλλονται ταχύτερον ὑπὸ τοῦ γοήτρου τοῦ ἁμαρτήματος.

Ὁ μέγας ποιητὴς Σαικσπῆρος περιέγραψε, λανθάνων ἑαυτὸν, τὸ θέαμα τὸ δραματιζόμενον ὑπὸ τῶν ψυχῶν τοῦ ἡμετέρου αἰῶνος, ὅταν γίνωνται ἔρμαιον τῆς μουσικῆς φρενηλασίας, διὰ τῶν θαυμαστῶν στίχων ἀφ' ὧν ἄρχεται ποιητικώτατα τὸ δράμα τοῦ *Ὁ, τι θελήσης*. « Ἐὰν ἡ μουσικὴ εἶναι ἡ τροφή τοῦ ἔρωτος, ἐξακολουθεῖ νὰ παίζει· δός μοι τὴν τροφήν αὐτὴν εἰς μέγιστον ποσόν, δός μοι τὴν ὑπὲρ τὸ μέτρον, ὥστε ἐπὶ τέλους τὸ πάθος μου νὰ μὴ δυνῇ νὰ τὴν χωνεύσῃ, καὶ ν' ἀποθάνῃ ἐκ δυσπεψίας. . . Αὐτὸν τὸν ἦχον, ναί, ἀκόμη αὐτὸν τὸν ἦχον! θνήσκει ὡς ἀγγέλου πνοή! . . ὦ! ἐθώπευσε τὴν ἀκοήν μου ὡς ἡ γλυκεῖα αὔρα ἡ πνέουσα ἐπὶ λειμῶνος ἱῶν, καὶ ὑποκλέπτουσα ἡ ἐγγύνουσα τὸ ἄρωμα. . . ἀρκεῖ, μὴ πλέον! ὁ νέος αὐτὸς ἦχος δὲν εἶναι γλυκὺς ὡς ὁ ἄλλος — Ἀκούεις τὴν φωνὴν αὐτὴν τὴν ἐκλυτον τῆς ἐπιβούλου γοητείας; Ἐὰν δύνασαι νὰ τὴν ἐννοήσης, σοῦ ἐξηγεῖ σύνολον τὸ μυστήριον τῆς μουσικῆς, καὶ τὴν ἐπιρροὴν τὴν ἐπὶ τῶν θνητῶν ἀσκουμένην. Περὶ τίνος ὀμιλεῖ ὁ ἡθοποιὸς τοῦ ποιητοῦ; ἐξηγεῖ τὴν ἐπενέργειαν τῆς μουσικῆς, ἡ διαδραματίζει τὰς διαδοχικὰς φάσεις ἡδυπαθοῦς συναισθήσεως; Δυνάτον κατὰ τοῦτο ν' ἀπατηθῇ τις, καὶ ἀληθῶς δικαίως ἀπατᾶται, διότι ἀδύνατον εἶναι, διὰ νὰ ἐξηγήσῃ τις τὴν ἡδυπάθειαν, νὰ μεταχειρισθῇ ἄλλας λέξεις καὶ ἄλλους τόνους, ἢ ἐκείνους τοὺς ὁποίους ὁ δημιουργὸς

ποιητῆς ἐκφράζει λίαν ἀκριβῶς περὶ τῶν ἀποτελεσμάτων τῆς μουσικῆς.

Ὁ θέλων νὰ προσθέσῃ εἰς τὴν νευρικὴν αἰσθητικότητα τῶν συγχρόνων, ὁμοιάζει τὸν θέλοντα νὰ δώσῃ ἀνδρίαν εἰς τὸν Ἀχιλλέα, δυστυχήματα εἰς τὸν Ἰῶβ, ἀμφιβολίας εἰς τὸν Ἄμλετ καὶ μελαγχολίαν εἰς τὸν Βέρθερον. Τοιαύτη εἶναι ἀκριβῶς ἡ παράλογος ἐπιρροὴ τῆς μουσικῆς, καὶ διὰ τοῦτο οὐδὲν ἐπέχω νὰ καταδικάσω τὴν διαφθείρουσαν ταύτην τέχνην ὡς ἐνοχον τῆς ἐξασθενήσεως τῶν καθ' ἡμᾶς χαρακτήρων. Ἐλεγες πρὸ μικροῦ, καὶ ἄγαν ἐπιτυχῶς, ὅτι καὶ ἂν διατελῇ τις ἀναίσθητος, οὐχ ἤττον ἡ ῥοπή τῆς μουσικῆς εἶναι ἰσχυρά. Καὶ ἔχαιρες ἐπὶ τούτῳ, ἀλλ' ἐγὼ θλίβομαι. Διότι ἀληθῶς δὲν ἀφίνει τις ἀδιαφόρος τὴν ψυχὴν του νὰ βαπτίζεται εἰς τὴν θάλασσαν τῶν ἡχῶν· ἀπαξ ἢ δις ἐκτελεῖ τὸ πείραμα, καὶ ἐξέρχεται εἴτα φαῖδρά καὶ ὀλόχαρος, τὴν δὲ δεκάτην φορὰν ἀναδύεται μεμαρασμένη ὅλως, ἢ *τρελλαμένη*. Πρόσθε, πρόσθε τολμηρῶς τὴν νεωτέραν μουσικὴν μεταξὺ τῶν ἀρτεσιάκτων ἢ ἀρτιχρήστων ναρκωτικῶν, ὅσα οἱ σύγχρονοι περὶ πολλοῦ ποιοῦνται, τοῦ καπνοῦ, καὶ τοῦ ὀπίου — ἡ μουσικὴ εἶναι κραταιότερα ὅλων αὐτῶν. —

— Λοιπὸν, κατὰ σὲ, ὑπέλαβον ἐγὼ, ἡ καλεῖτερα ἠθικὴ ὑγιεινὴ εἶναι φυσικῶς ἡ συντελούσα οὐχὶ εἰς τὴν ἀπάλυνσιν καὶ τὴν ἐξημέρωσιν τῶν ψυχῶν, ἀλλ' εἰς τὴν ἀποσκλήρυνσιν αὐτῶν, καθιστώσα τὰς ἤττον δεκτικὰς τοῦ ἐλέου, τῆς οὐννης καὶ τοῦ ἔρωτος, καὶ ἐπανάγουσα εἰς τὴν ἀρχαϊκὴν ἐκείνην στερρότητα, ἀφ' ἧς διὰ μεγίστου κόπου ἀπηλλάγησαν. Φοβεῖσαι τὴν ἀδρότητα μᾶλλον ἢ τὴν θηριωδίαν, καὶ ἐκτιμᾷς τὴν αἰσθητικότητα ἥσσον τῆς δραστηκότητος. Φοβοῦμαι κ' ἐγὼ μήτοι ἡ ἐκλογὴ σου, καίτοι πηγάζουσα ἐξ ἠθικωτάτης προθέσεως, εἶναι οἰκτρὰ ἐκλογή. Ἀπιστῶ πρὸς τὴν δραστηκότητα τὴν ἄμοιρον αἰσθητικότητος, καὶ ἐτι μᾶλλον τὴν ἀπεχθάνομαι διὰ τῆς ἰσχυροτάτης παρ' ἐμοὶ ἀντιπαθείας. Τοιαύτη ἀτελής ἀρετὴ μοὶ φαίνεται κτηνωδία, ὡς ἡ ῥώμη μὴ ἀντιζυγομένη πρὸς τὴν δικαιοσύνην καθίσταται ἀπανθρωπία. Ἐὰν ἀπαραίτητως, καὶ διὰ πάσης θυσίας ὀφείλω νὰ ἐκλέξω, προτιμῶ, ἐν ἁμαρτίᾳ ὁμολογουμένη, τὸν νευρόλυτον ἡδυπαθῆ, τὸν ἀνήσυχον, τὸν μαρασμοφανῆ, ἀλλ' ἡπιον καὶ εὐχίσθητον, παρὰ τὸ δραστηκὸν κτήνος, τὸ ἀδικον καὶ ἀσπλαγχνον. Ἐὰν ἀληθῶς ἡ μουσικὴ εἶναι, ὡς λέγεις, ὄργανον τοῦ ἑωσφόρου, ἔχει καλῶς προτιμῶ τοὺς δαίμονας τοὺς ὑπ' αὐτῆς στελλομένους, παρὰ τοὺς ἐπισκεπτομένους τὴν ἀρχαίαν ἀνθρωπότητα· προτιμῶ τὴν Ἀστάρτην καὶ τὸν Ἀσμο-

δαῖον, καὶ τὸν Μολὸχ καὶ τὸν Βελιάλ· ἀλλ' εὐτυχῶς ἡ ὅλως νεωτέρα αὕτη ἐκρηγῆς τῆς αἰσθητικότητος, καθ' ἧς πναιπονείσαι, εἶναι γεγονὸς οὐχὶ διαβολικόν, ἀλλὰ τῆς θείας προνοίας καὶ προπαρεσκευασμένον ὑφ' ὅλης τῆς ἀνθρωπίνου ἱστορίας. Εἶναι νέα φάσις ἐν τῇ ἱστορίᾳ τῆς τελειοποιήσεως τῆς ἀνθρωπίνου ταύτης ψυχῆς, ὑπὲρ ἧς φοβεῖσαι μέχρι τρόμου. Ἐν ἀρχῇ, ἀληθῶς, ἡ ψυχὴ ὠμοῖαζεν ἀδάμαντα ἐγκλειστον ἐντὸς ἐλύτρου παχέος στερέου καὶ ρυπώδους. Ἐδέξαντο αἰῶνες καὶ ἀγῶνες ἡρωϊκοὶ διὰ νὰ τὴν ἐλευθερώσουν ἀπὸ τοῦ σκοτεινοῦ αὐτῆς δεσμοτηρίου. Χίλιοι λιθοτόμοι κατέτεμον θρυμματίζοντες τὸ περιτύλιγμα τοῦτο, καὶ ἐπὶ τέλους ὁ ἀδάμας ἐξεφάνη λαμπρὸς, ἀλλὰ ψυχρὸς, τραχὺς ἀδάμαστος ὑπὸ τῶν τεμνόντων ὀργάνων. Πρόκειται τώρα τὸ ἄλλον νὰ καταστήσωμεν τὸν λίθον αὐτὸν εὐαίσθητον, νὰ τὸν μεταμορφώσωμεν εἰς μαργαρίτην ζῶντα, εἰς ἀδάμαντα ὅστις ἄδει, δέεται καὶ γενάζει, εἰς τὸν ἀδάμαντα ἐκεῖνον ὅστις εἶναι ἀληθῶς μεμορφωμένος· ἐπὶ τῷ ἰνδάλματι τοῦ αἰωνίου μαργαρίτου (margherita eterna), ὃν ὁ μέγας τῆς Ἰταλίας ποιητῆς ἐθεώρησεν ἐν τῷ κέντρῳ τῆς οὐρανίου λαμπρότητος. Τὸ πᾶν σήμερον ἐργάζεται πρὸς τὸν ὑψηλὸν τοῦτον σκοπὸν· ἀλλὰ μεταξὺ τῶν ἐπιβόρων αἵτινες δρῶσι πρὸς ἐπιτυχῇ τέλεσιν τοῦ μεγάλου αὐτοῦ δημιουργήματος, οὐδεμία ὑπάρχει δραστηκωτέρα τῆς μουσικῆς ταύτης, τὴν ὁποίαν τοσοῦτον ἐνοχοποιεῖς.

Καὶ ἔπειτα, εἶναι ἀληθές, εἰπέ μοι, ὅτι ἡ ἀνθρώπινος ψυχὴ κατέστη τοσοῦτον εὐαίσθητος, τοσοῦτον εὐερέθιστος, καὶ τοσοῦτον μυιέγγικτος, ὥστε πρέπει νὰ φοβώμεθα περὶ τῆς ἀπωλείας τῆς δραστηκότητος αὐτῆς; Ἄς ὁμιλήσωμεν περὶ ἡμῶν αὐτῶν ἐὰν εὐαρεστεῖσαι. Πιστεύεις λοιπὸν ὅτι δὲν ὑπάρχει πλέον ἐν τῷ κόσμῳ τούτῳ οὔτε κτηνωδία, οὔτε ἀλαζονία ἀνήμερος, οὔτε σκληρότης μωρὰ; Σοὶ βεβαίῳ τοῦναντίον ὅτι εὐερέθιστονται ἄνευ μερίμνης πολλῆς, θεαταὶ εἰς ἀριθμὸν ἱκανὸν νὰ πληρῶσιν τὸ μέγιστον τῶν ἵπποδρομιῶν ἐὰν εἴχομεν σήμερον χριστιανούς νὰ ῥίψωμεν βορὰν εἰς τὰ θηρία. Ἦκουσες ποτὲ ἀφήγησιν τῶν κακιῶν, ὅσαι κρύπτονται εἰς τὰς ρυπαρὰς κοίτας, ὅπου σὺ ποτὲ δὲν θὰ εἰσέλθης, ὅλας τὰς βδελυρὰς ἡδυπαθείας ὅσαι κυλίσονται εἰς τὰ σκοτεινὰ ἄντρα τῶν πόλεων ἡμῶν, ὅλας τὰς ἀνάνδρους δολοφονίας ὅσαι τεκταίνονται ὑπὸ τὸ σκότος καὶ τὴν σιγὴν; Ὅλα ταῦτα, δολοφονίαι, κακίαι, καὶ ἡδυπάθειαι οὐδὲν ὀφείλουσι, πιστευσόν μοι, εἰς τὴν ἀδρόνουσαν ἐπιβόριαν τῆς μουσικῆς. Καὶ δὲν ὑπάρχουσι λοιπὸν παρὰ τῷ ὄχλῳ

μήτε ῥήξεις αἱματώδεις, μήτε ὀργὴ κτηνώδης, μηδ' ἐτοιμότης εἰς τὴν ἐπίθεσιν; Ἀντὶ νὰ φρονῶ ὅτι αἱ σύγχρονοι ψυχαὶ εἶναι λίαν ἀβραὶ τοῦναντίον φρονῶ ὅτι εἰσὶν ἔτι λίαν ἰσχυραὶ. Μικρὰ τις ἀρρένοποιήσεις, καλῶς ἐννοουμένη δὲν μοὶ ἀπαρέσκει. Ἀλλὰ ποῖα τέχνη δύναται προσφύεστερον τῆς μουσικῆς νὰ φέρῃ τὴν ἡθικὴν ταύτην ἀρρένοποίησιν; Ἀρτίως συνέστησαν αἰθούσας δημοτικὰς κλασσικῆς μουσουργίας, καὶ βεβαιουσι, παρὰ τὴν γενικὴν προσδοκίαν ὅτι ὁ λαὸς ὀρέγεται ἤδη τὰ μουσικὰ ἀριστουργήματα. Ἰδοὺ μὰ τὴν ἀλήθειαν γεγονὸς ἀξιοσημείωτον, διότι τίς δύναται νὰ ὀρίσῃ ἀπὸ τοῦδε τὴν ἐπιβόρον τὴν ὁποίαν ἡ ἔξις τοιούτων εὐγενῶν ἡδονῶν δύναται νὰ ἔχῃ μετὰ τινος γενεᾶς ἐπὶ τοῦ συρφετοῦ τῶν ὄχλων; Ἐλπίζω ὅτι διὰ τῆς ἔξεως αὐτῆς θ' ἀποβάλωσιν ὀλοσχερῶς πᾶν ὅτι κτηνώδες καὶ θηριώδες παρ' αὐτοῖς. Τὰ ποτὲ ἀγροῖκα ἦθη, τὰ ὁποῖα ἐξημερώθησαν ἤδη πολὺ, θὰ ἐκλείψουν, καὶ ὅτι ἀπομείνει ἐξ αὐτῶν ἔσεται τερατώδης ἐξαίρεσις. Αἱ μελωδίαι τοῦ ῥοσίνι σοὶ φαίνονται ἀναμφιβόλως ἡ ἀποθέσεις, ὅσῳ λαμπρὰ, τόσῳ καὶ σκανδαλώδης τῶν ἡδυπαθειῶν τῆς σαρκός, ἀλλ' ἐν τούτοις ὁ καθαρισμὸς σου ἀναγκάζεται νὰ ὁμολογήσῃ ὅτι αὐταὶ θὰ ἦσαν ἀληθῆς κοινωνικὴ εὐεργεσία ἐὰν βαθμυδὸν ἀντικαθίστων τ' ἄσμενα τραγῳδία τὰ ὁποῖα ἀτιμάζουν ἀκόμη τὰ ἐργαστήρια καὶ τὰς τριόδους ἡμῶν. Τίς, ὀρεγόμενος ἤδη τὴν γλυκειὰν μουσικὴν τοῦ Μοζάρ, δύναται πλέον ν' ἀρέσκειται εἰς βλασφημίας μωρὰς, καὶ νὰ ἐμμένῃ εἰς τὴν χρηστὴν αἰνιγματώδους γλώττης ἐμποιούσης τὴν φρίκην; Δυστυχῶς ἡ μουσικὴ πολλὰ ἔχει ἔτι νὰ πράξῃ, ἵνα φέρῃ τὰ ἦθη ἡμῶν εἰς τὸ σημεῖον ἐκεῖνο τῆς ἐκλεπτύνσεως, τὴν ὁποίαν φοβεῖται. Ἐπάρχουσιν ἀκόμη ἐν τῇ κοινωνίᾳ ἡμῶν τόση θηριωδία καὶ χαμερπεῖς ὀργασμοὶ, ὥστε δυνάμεθα, ἐπ' ἄπειρον, καταστρέφοντες αὐτοὺς νὰ βραδύνωμεν τὴν ἐπικράτησιν τῆς διαβολικῆς καὶ ἐπιβλαβοῦς ταύτης ἐπηρείας τὴν ὁποίαν καταγγέλλεις.

Πιστεύω ὅτι ἀγαπῶμεν ἀπλήστως τὴν μουσικὴν, διότι θωπεύει τὴν νευρικὴν ἰδιοσυγκρασίαν τὴν παρ' ἡμῖν σήμερον ἐπικρατοῦσαν, ἀλλὰ δὲν ἐξηγεῖται καλεῖτερον ἢ ἀλήθεια αὕτη, ἂν εἴπωμεν, ὅτι μεταξὺ τῶν τεχνῶν ὅλων, ἡ μουσικὴ ἀντιστοιχεῖ ἐντελέστερον πρὸς τὸ ἰδιάζον ἡμῖν πνεῦμα; Ἡ μουσικὴ εἶναι ἡ ἀρίστη νεωτέρα τέχνη, ἡ τέχνη τοῦ ἸΘ' αἰῶνος. Τὴν ἀγαπῶμεν, οὐχὶ διότι μᾶς θωπεύει καὶ μᾶς διαφθείρει, ἀλλὰ διότι ἀφηγεῖται πρὸς ἡμᾶς τὰ ἴδια ἡμῶν αἰσθήματα, τὰ πάθη, τὴν ἡθικὴν ἱστορίαν ὀλόκληρον. Αἱ λοιπαὶ εἰκαστικαὶ τέχναι

ἔξαντλῶσι τὴν δυνάμιν των εἰς μιμήσεις ἀγόνους, ἢ εἰς νεωτερισμοὺς ἐπὶ μᾶλλον στείρους. Ἡ ζωγραφικὴ καὶ ἡ γλυπτικὴ, φερ' εἰπεῖν, τί λέγουσι περὶ τῆς ἐσωτερικῆς ἡμῶν ζωῆς; Οὐδέν, ἢ σχεδὸν οὐδέν. Ὀμιλοῦσιν ἡμῖν, ὡς πρὸς Ἑλλήνας, περὶ τῆς ἐξόχου μορφῆς, ἢ ὡς πρὸς παιδία κίνωνίας ἀρχαῖκοτάτης περὶ τῶν ἐξόχων ἐκ παραδόσεως ἀρετῶν. Ἐπαναλαμβάνουσι τ' ἀπρηχαιωμένα μαθήματά των, καὶ δὲν βλέπουν ὅτι πρὸ χρόνου μακροῦ οἱ ἄνθρωποι ἀπέμαθον τὰς εὐγενεῖς γυμνάσεις τοῦ γυμνασίου, τοὺς ἀγῶνας τῶν ἐφήβων ἀθλητῶν, καὶ τὰ ἵπποδρομία τῶν Ὀλυμπίων· καὶ δὲν βλέπουν ὅτι ἡμεῖς, τέκνα τοῦ αἰῶνος τούτου, ἐγεννήθημεν χθές, καὶ δὲν δυνάμεθα νὰ ζητήσωμεν ἀπὸ τὰς παραδόσεις τὰ μυστήρια ζωῆς ἠθικῆς τὴν ὁποίαν αὐταὶ δὲν ἐγνώρισαν.

Καὶ ἄλλος χαρακτήρ ἀναδεικνύει τὴν μουσικὴν ἀληθὴ δυνάμιν τοῦ 10^{ου} αἰῶνος. Εἶναι ἡ ἀρίστη δημοκρατικὴ τέχνη, καὶ ἀνταποκρίνεται θαυμασίως, ἢ μᾶλλον εἰπεῖν ἐκ θείας Προνοίας, εἰς τὴν ἐπικράτησιν τῆς δημοκρατίας. Ἡ ζωγραφικὴ καὶ ἡ γλυπτικὴ εἶναι τέχναι κατ' οὐσίαν ἀριστοκρατικαὶ καὶ ἀπαιτοῦσι διὰ νὰ ἐννοηθῶσι, μακροχρόνιον ἐξοικεῖωσιν μετὰ παντός, ὅτι μέγα καὶ ὑψηλόν. Τὰ μυστήριά των εἰσὶν ἄγνωστα παρὰ τῷ πτωχῷ καὶ ἀδαεῖ, καὶ διὰ νὰ ἐκφρασθῶ γενικώτερον, παρὰ τοῖς πρωτοπείροις εἰς τὴν ζωὴν καὶ τὴν φρόνησιν ἀπαιτοῦσι θέατρον ἐκ ψυχῶν γηραιῶν, ὠρίμων, σπουδαίων καὶ σοβαρῶν ψυχῶν αἱ ὁποῖαι γνωρίζουν τὰ τελευταῖα τῆς ζωῆς ἀποτελέσματα, διότι αἱ τέχναι αὐταὶ εἰσὶν ἐπίσης ἀποτελέσματα πολιτισμοῦ καὶ ζωῆς ἠθικῆς· ἐπιμαρτυροῦσι τὴν πείραν καὶ τὴν φρόνησιν τῶν εἰδημόνων, καὶ οὐδὲν δύνανται νὰ διδάξωσι τοὺς μὴ εἰδότας. Τούναντίον ἡ μουσικὴ εἶναι μυσταγωγὸς καθ' ἑαυτήν· οὐδεὶς ἐξ αὐτῆς διδασκόμενος δεῖται μακρᾶς προπαρασκευῆς, καὶ μαθήσεως βαθείας καὶ σοβαρᾶς, διότι αὕτη δὲν ζητεῖ σχολαστικῶς νὰ τὴν ἐννοῇ, ἀλλὰ μόνον νὰ τὴν αἰσθάνωνται, καὶ νὰ τὴν ἀγαπῶσι. Ἀρκεῖ νὰ παρασθῇ μόνον, διὰ ν' ἀκροασθῇ τοὺς τόνους τῆς με ψυχὴν ὁλως νέας, καίτοι οὐδόλως συνδεόμενος μετὰ τοῦ παρελθόντος, καίτοι καθόλου συγγενεῶν μετὰ τῆς ἱστορίας. Δὲν θὰ σοὶ προξενήσῃ οὐδὲν ἐρύθημα διὰ τὴν ἀμάθειάν σου, διὰ τὴν κοινωνικὴν ὀρφανίαν, ἢ τὸν χθές ἀποκτηθέντα πλοῦτόν σου, διότι σοὶ ὁμιλεῖ γλῶσσαν μὴ γεννηθεῖσαν ὑπὸ τοῦ χρόνου, καὶ καταληπτὴν καθ' ὅλας τὰς ἐποχὰς καὶ καθ' ὅλας τὰς βαθμίδας τῆς κοινωνικῆς κλίμακος. Τὰ ὑπ' αὐτῆς ἐκδηλούμενα αἰσθήματα γεννῶνται καθ' ἣν

στιγμὴν τὰ ἀκούεις, καὶ φαίνονται ἀπορρέοντα ἐκ χώρας, ὅπου τοῦ χρόνου αἱ διαιρέσεις εἰσὶν ἄγνωστοι.

Φυσικῶς ἄρα ἡ μουσικὴ, δημοτικὴ οὕτα ἐξατκεῖ μερίστην ἐπιβρόχην ἐπὶ τῶν καθ' ἡμᾶς χρόνων· ὁ δὲ ἐκ τούτου πηγάζων θαυμασμός ἐσται παιδαγωγῆς ὅσον καὶ ὁ θαυμασμός διὰ τὴν δυνάμιν τῆς θρησκείας· καὶ ἡ ἐξομοίωσις αὕτη δὲν εἶναι βλάσφημος, διότι ἡ μουσικὴ ἔχει ἐπὶ τῶν ἄλλων τεχνῶν ἀκριβῶς τὴν αὐτὴν ὑπεροχὴν, ἣν ἔχει ἡ θρησκεία ἐπὶ τῶν φιλοσοφικῶν συστημάτων. Ὡς ἡ θρησκεία, εἶναι καὶ αὕτη μυστηριώδης, κεκαλυμμένη, ἢ μᾶλλον εἰπεῖν ἀπόκρυφος· τὰ μυστήρια καὶ αἱ ἀρχαί τῆς διατελοῦσιν ἀδιάγνωστα εἰς τοὺς μὴ μεμνημένους, καὶ ὅμως οἱ πάντες δύνανται, ἄνευ διακρίσεως φυλῆς, ἐθνότητος, πατρίδος, ἀνατροφῆς, καὶ προσέτι ἀρετῆς, καὶ ἠθικῆς νὰ συμμετάσχῃσι τῶν εὐεργετιμάτων αὐτῆς. Ἀνοίγει τὰς πηγὰς τῆς ἠθικῆς ζωῆς, ὡς ἡ θρησκεία, μὴ ἐξηγοῦσα πῶς καὶ διατὶ τὰς ἀνοίγει· ἵνα δὲ ἐξευγενίσῃ καὶ συγκινήσῃ οὐδεμιᾶς δεῖται κατανοήσεως. Ἐκπέμπει πρὸς ἡμᾶς τὴν φωνὴν τοῦ πνεύματος, καὶ δὲν λέγει πόθεν ἔρχεται καὶ ποῦ πορεύεται. Συμβουλεύει νὰ πιστεύωμεν, νὰ ἀγαπῶμεν, ἐλπίζωμεν καὶ αἴρνης οἱ μὴ πιστεύοντες, οἱ μὴ ἀγαπῶντες μὴδὲ ἐλπίζοντες, ἐμπνέονται αἰσθάνονται τὴν πεποιθήσιν, καὶ πληροῦνται ὡς εἰπεῖν ἐκ θεοῦ τινος μαγνητικοῦ ῥευστοῦ. Καὶ αἱ μὲν ἄλλαι τέχναι ἀπαιτοῦσι προπληρωμὴν τῶν μαθημάτων αὐτῶν δι' ἀγῶνων διανοίας, διὰ καρτερίας, ἐργασίας, ὑπομονῆς καὶ ἐπιμελείας μακρᾶς· ἀλλ' ἡ μουσικὴ, καὶ ἡ θρησκεία, προσφέρει ἄνευ ὧν ὅλας τὰς ἠθικὰς ἀρετὰς εἰς τὰς καρδίας ὅσας ἐπισκέπτεται, καὶ ἂν αἱ καρδίαι αὐταὶ ὧσιν κατ' ἐλάχιστον ἀξίαι τῆς ὑποδοχῆς ταύτης.

Ὅταν ὁ Θεὸς ἔθηκε τὸν ἄνθρωπον, δημιουργημά ἐλεύθερον ἐν τῷ κόσμῳ, ἐξεληθόντα τῶν χειρῶν αὐτοῦ, εἶδεν ὅτι, θὰ ἦτον ἀληθῶς ὑπὲρ τὸ μέτρον δυστυχῆς, ἐὰν διετέλει ἀγωνιζόμενος μόνον διὰ τῶν ἰδίων αὐτοῦ δυνάμεων, καὶ ἂν ὤφειλε ν' ἀνακαλύψῃ καὶ νὰ κατακτήσῃ τὰ εἰμαρμένα, μόνον διὰ τῆς ἀτομικῆς αὐτοῦ ἀξίας. Τότε ἀνέλαβε τὴν ψυχὴν του, ἀπέσπασεν αὐτῆς μέρος, καὶ τὸ διετήρησεν ἐν τοῖς κόλποις αὐτοῦ διὰ νὰ τὸ ἀποδώσῃ εἰς τὸν θνητὸν ὀφέποτε αὐτὰς ὁ Θεὸς ἤθελε, ἵνα τὸν μὴ ἐνίοτε εἰς τὰ τοῦ ἰδανικοῦ κόσμου. Ἡθέλησε νὰ ὑπάρχῃ μέρος τι τοῦ ἀνθρώπου δρῶν ἐν αὐτῷ ἄνευ τῆς θελήσεώς του, ἀποταμιευμένων ἐκεῖ ὡς πλοῦτος ἠθικῶς, καὶ ὡς δυνάμεις ἀνεξάρτητος ἀπὸ τῆς αὐθαιρέτου αὐτοῦ βουλῆσεως. Τὸ μυστήριον τοῦτα τῆς θείας εὐνοίας οἱ φιλόσοφοι ἐξηγοῦσι διὰ τῆς

ἀντιθέσεως τῆς μεταξὺ τῶν αὐτομάτων καὶ τῶν βεβουλομένων δυνάμεων τῆς ψυχῆς. Ἀπὸ δὲ τοῦ θείου τούτου ἐλέους· ὁ ἄνθρωπος ὑποδέχεται δυνάμεις ἀγνώστους αὐτῷ, καὶ δρῶσα· ἄνευ οὐδεμιᾶς αὐτοῦ συμμετοχῆς.

Αἰφνυδία καὶ ἀπότομος γίνεται συνήθως ἡ ἐπιφάνισις τῶν δυνάμεων τούτων. Εἰσδύρουσιν ἐν τῇ ψυχῇ ἄνευ προαγγελίας, τὴν πληροῦσι φλογῶν, λάμπσεων καὶ ἀρωμάτων, τὴν περιάγουσι κατ' ἄρεσκειαν εἰς χώρας ἀγνώστους καὶ θαυμασιώτας, καὶ ἀνοίγουσιν ἐνώπιόν της ὀρίζοντας ὅλως ἀπροσδοκίτους. Καὶ ταῦτα πάντα τελοῦνται ἐν ἀγνοίᾳ τοῦ ἀνθρώπου, ἄνευ συμμεθέξεως αὐτοῦ, καὶ τόσον ἡρέμα ὥστε ὁ ἐλάχιστος λογισμὸς πάλης οὐδόλως εἰσδύει εἰς τὸ πνεῦμά του, κ' ἐνίοτε τοσοῦτον ἰσχυρῶς, ὥστε πᾶς ἀντίστασις ἀποβαίνει ματαία.

Τῶν τριῶν τούτων δυνάμεων τῶν ἀποστελλομένων παρὰ τοῦ θείου ἐλέους, καὶ εἰσερχομένων ἀδιακρίτως εἰς ὅλους τοὺς ἀνθρώπους, τρεῖς εἰσὶν αἱ κραταιότηται, ἡ θρησκεία, ὁ ἔρως καὶ ἡ μουσική. Εὐτυχῆς, ἑσσεὶ εὐτυχῆς, ὅποια καὶ ἂν ᾖ τὰ βάσανα τῆς ἀποδημίας του, ὁ προσκυνητὴς ὅστις ἐδέχθη ἐν τῇ ζωῇ του τὰ τρία ταῦτα κραταιὰ πνεύματα! Δυστυχῆς, πλέον ἢ ὅσον θνητοῦ γλώσσα δύναται νὰ ἐκφράσῃ, ἐκεῖνος ὅστις οὐδέποτε ἐγνώρισε μηδὲν τῶν τριῶν. Οὗτος, δὲν ἐλπίζει πλέον εἰμὴ εἰς τέταρτόν τι πνεῦμα μὴ λείπον ἀληθῶς οὐδένα ἄνθρωπον καὶ τὸ ὅποιον εἶναι καὶ αὐτὸ ἐπίσης ὡραῖος παρήγορος ἄγγελος, ἔχων τὸ πρόσωπον σπουδαῖον, γλυκὺ καὶ τεθλιμμένον, καὶ ὀνομαζόμενον θάνατος!

Ἐγὼ λοιπόν, ἀντὶ νὰ θεωρῶ, ὡς σὺ, τὴν μουσικὴν τεχνουργήμα τῆς διαβολικῆς διπλωματίας, τὴν ἐκτιμῶ τούναντίον ὡς δῶρον τοῦ θείου ἐλέους, ὡς δῶρον ἀπλήρωτον καὶ αὐτόματον πρὸς ἀντιστήκωσιν τῶν ἐπὶ γῆς στερήσεων καὶ τῆς οἰκονομίας, καὶ τῆς ἀνεπαρκείας τῆς ἐλευθέρως ἡμῶν βουλήσεως πρὸς τὴν κατάκτησιν τῆς ἡθικῆς ζωῆς.

EMILE MONTEGUT.

ΠΟΙΗΣΙΣ.

ΑΣΜΑ ΠΑΡΑΦΡΟΝΟΣ.*

«Μὲ πονεῖ ἡ κεφαλὴ μου, ἄχ, πῶς μὲ πονεῖ!

»Εἶναι ἀσθενὴς βαρέως, ἀσθενεῖ πολὺ...

»Ἐγχεὶ ζάλην, ζάλην ἔχει — ὅλο λησμονεῖ —

»Ἀπὸ τότε εἶναι ἄλλη... Ἐγχεῖν τρελλή...

* Τὸ ἄσμα τοῦτο εἶναι ἀπόσπασμα ποιήματος ἀνεκδότου.

»Εἰς τοὺς ἰατροὺς ἐπῆγα, εἶπα· ἰατροί!

»Δὲν εἶμαι ἐγὼ, ὁ νοῦς μου ἔγχεῖν τυφλός...

»Κ' ἔκλαια, ὅμως ἐκεῖνοι, ἄνθρωποι σκληροί,

»Ἐφιδύριζον γελῶντες — ἄ' Ἐγχεῖν τρελλός,

»Ἐγχεῖν τρελλός!

»Παναγία μου Παρθένη! Σὺ πῶ μ' ἀγαπᾷς

»Περισσότερον ἀπ' ὅλους, μήτηρ θελκτική,

»Σὺ θὰ μοῦ εἰπῇς τί ἔχω... ὅμως σιωπᾷς...

»Ὡς αὐτὴ μὴ μετεβλήθης κ' ἔγχεῖν κακὴ;...

»Ὅμως τοῦτο, Δέσποινά μου, θέλεις τὸ σκεφθῇ.

»— Καλὸς ἤμην ὅταν βόδα σ' ἔφερον, καλὸς!

»Πλὴν μὲ ἄνηλ ὁ βωμός σου πλέον ἂν σφεθῇ,

»Ἐνὰ στίχον ἂν τοῦ γράψω, νὰ γενῶ τρελλός,

»Νὰ γενῶ τρελλός...

»ὦ! τί νῦν φρικτὴ! φοβοῦμαι... πλὴν καλὸς καιρὸς

»Διὰ γάμον... ὡς ἡ ἄλλη νῦν ἡ μισητὴ...

»Μὴ θὰ νυμφευθῇ ἐκ νέου; ἤλθεν ὁ γυμνός;

»Ἐγὼ δὲν τὴν θέλω — Τὸ ρὰ δὲν εἶναι αὐτὴ ἡ...

»Τυνὴ ἔγχεῖν, μὲ λέγουν, καὶ νὰ σὰς εἰπῶ

»Ἡ ἀτμώδης κόρη σῶμα, κ' ἡ ψυχὴ πληλὴς...

»— Δὲν τὰς ἀγαπῶ τὰς νύμφας, δὲν τὰς ἀγαπῶ! —

»Θέλω ἄνηλ, διὰ τ' ἄνηλ γίνομαι τρελλός,

»Γίνομαι τρελλός.

»Διηγοῦνται εἰς τὴν χώραν, ὅμως μυστικῶς,

»Πῶς ὁ σύζυγος ἐκεῖνης τὴν παρενοχλεῖ.

»Διηγοῦνται ὅτι εἶναι δύσμορφος, κακός,

»Δι' ἐμὲ, πῶς εἶμ' ὡραίος καὶ καλὸς πολὺ...

»Μὲ τὰ εἶπαν, τὰ ἡξέω... Εἶν' ἀληθινὰ...

»Ἐχω ὀφθαλμοὺς ὡραίους κ' εἶμαι ὑψηλός...

»Κάμνω ὅτι δὲν ἀκούω, πλὴν πολὺ συχνὰ

»Ἦκουσα πολλὰς νὰ λέγουν — Εὐμόρφος τρελλός,

»Εὐμόρφος τρελλός.

»Ἡλθ' εἰς τὸν ναὸν μὲ ἓνα ἄνθρωπον κακόν,

»— Ἀφρὸς ἦτον ἡ στολὴ της, κύματος ἀφρὸς —

»Ὅπισθεν στηλῶν κρυμμένος ἔκλαια λευκῶν,

»Τὴν συνώδευσεν καὶ ἄλλοι κ' ἔφαλλον φαιδῶς....

»Εἶπ' ὁ ἱερεὺς: «τὸν θέλεις;» ἀπεκρίθη «ναί.»

»Μὴ! ἀνέκραξα ὀρμητῶς πρὸ αὐτῆς τυφλῶς.

»Μάλιστα, αὐτὴ τὸ εἶπε... — γῆ καὶ οὐρανὸν! —

»Καὶ νομίζω ἀπὸ τότε ἔγχεῖν τρελλός,

»Ἐγχεῖν τρελλός.

»Χθὲς οἱ παῖδες τοῦ χωρίου ἔπαιζον ἐκεῖ...

»Ἐμπροσθεν αὐτῶν διῆλθεν ἔντρομος, δειλός

»Μόλις μ' εἶδον, ἡ χαρὰ των ἦτο γενικὴ,

»Κ' ἔκραζον, κ' ἐφώνουν ὅλοι: «Ἦλθεν ὁ τρελλός!»

»— «Σιωπὴ λοιπόν,» τοὺς εἶπα· «ἔλεος ζητῶ!»

ὁ ἦρως, νέος ποιητῆς, βεμβὸς καὶ περιπαθὴς, ἀγαπῶν τὸν οὐρανόν, τὰ ἄνηλ καὶ ὑπὲρ πάντα τὴν Μαρίαν, παραφρονεῖ, βλέπων νυμφευομένην τὴν κόρην, τὴν ὅποιαν ἐλάτρευε δειλῶς, εἰς τὸ βάθος τῆς καρδίας. Ἡ ἐξήγησις αὕτη εἶναι ἀναγκαία πρὸς ἐντελὴ κατανοήσιν τῶν ἀνωτέρω στροφῶν, αἵτινες ἀσυνάρτητοι, ὀδυνῆσαι καὶ περιπαθεῖς συνάμα, εἶναι ἡ πιστὴ ἀπεικόνισις διανοίας νοσήσεως καὶ καρδίας τετραυραμένης.